

ชื่อเรื่อง : ทักษะคิดและการให้บริการเกี่ยวกับข้อมูลด้านยาและสุขภาพ
ของเภสัชกรชุมชนในร้านยา เขตกรุงเทพมหานคร

ผู้เขียน : ญัฐนันท์ วิประเสริฐ, พชรินทร์ ชินกาญจน์โรจน์, อรวรรณ วงศ์สวาสดี

ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัมภาวงศ์ พลนอก

ที่ปรึกษาร่วม : อ.อภิรักษ์ วงศ์รัตนชัย

ประเภทสารนิพนธ์ : การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เภสัชศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาเภสัชกรรมชุมชน มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2548

บทคัดย่อ

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อศึกษาการให้บริการข้อมูลด้านยาและสุขภาพของเภสัชกรชุมชนในร้านยา
เขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาทัศนคติของเภสัชกรชุมชนในร้านยา เขตกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับการ
ให้บริการข้อมูลด้านยาและสุขภาพ
3. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการให้บริการข้อมูลด้านยาและสุขภาพของ
เภสัชกรชุมชนในร้านยา เขตกรุงเทพมหานคร
4. เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขในการให้บริการข้อมูลด้านยาและสุขภาพของ
เภสัชกรชุมชนในร้านยา เขตกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เภสัชกรชุมชนในร้านยาที่มีผู้ดำเนินกิจการและผู้มี
หน้าที่ปฏิบัติการเป็นบุคคลคนเดียวกัน เขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 740 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบวัดทัศนคติ

1. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามทั่วไปเกี่ยวกับข้อมูลของเภสัชกรชุมชน และการให้บริการข้อมูล
ด้านยาและสุขภาพ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการให้บริการข้อมูลด้านยาและสุขภาพ

2. แบบวัดทัศนคติ เป็นคำถามเกี่ยวกับทัศนคติต่อการให้บริการข้อมูลด้านยาและสุขภาพ

ได้ทดสอบแบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยตรวจสอบความเที่ยงตามเนื้อหา (Content Validity) และทำการศึกษานำร่อง (Pilot Study) แล้วนำไปทดสอบความเชื่อมั่นแบบสอบถามส่วนที่ 2, 3 โดยใช้วิธี Cronbach เมื่อปรับปรุงแบบสอบถามแล้ว จึงส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงบรรยายหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหาค่าความสัมพันธ์ด้วยการทดสอบไคสแควร์ (Chi-Square Test) และ Fisher's Exact Test

ผลการศึกษา

จากการศึกษาทัศนคติและการให้บริการเกี่ยวกับข้อมูลด้านยาและสุขภาพ พบว่าเภสัชกรชุมชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 46.49 ± 9.94 ปี ประเภทของร้านยาส่วนใหญ่เป็นร้านยาเดี่ยว (ร้อยละ 93.27) และยังไม่ได้เข้าร่วมโครงการพัฒนาและรับรองคุณภาพร้านยา โดยมากกว่าร้อยละ 80 มีการให้บริการข้อมูลข่าวสารด้านยาและสุขภาพเป็นการให้บริการบางประเภท ส่วนใหญ่เป็นการให้บริการตอบคำถามด้านยาและสุขภาพ ซึ่งประเภทของคำถามที่ได้รับมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ คำถามเกี่ยวกับอาการไม่พึงประสงค์/พิษวิทยา ข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่มีจำหน่าย และรูปแบบ/ขนาดการใช้ยาที่แนะนำ ส่วนการให้บริการข้อมูลด้านยาและสุขภาพอื่นๆ ยังพบน้อย จากการศึกษาศนคติที่มีต่อการให้บริการนั้นพบว่า เภสัชกรมีทัศนคติที่ดีต่อการให้บริการทั้งในภาพรวมและในทุกๆ ด้าน

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการให้บริการข้อมูลด้านยาและสุขภาพ พบว่าปัจจัยภายในที่มีผลต่อการให้บริการ ได้แก่ ประสบการณ์การทำงานในร้านยา ($p=0.017$) ความคิดเห็นโดยรวมต่อการให้บริการข้อมูลด้านยาและสุขภาพ ($p<0.001$) ซึ่งความคิดเห็นที่มีผลคือ ความคิดเห็นด้านผู้ป่วย ความคิดเห็นด้านเภสัชกร และทัศนคติโดยรวมต่อการให้บริการข้อมูลด้านยาและสุขภาพ ($p=0.002$) ซึ่งทัศนคติที่มีผล คือ ทัศนคติด้านผู้ป่วย ด้านเภสัชกร และด้านบทบาทวิชาชีพ ขณะที่ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการให้บริการข้อมูลด้านยาและสุขภาพของเภสัชกรชุมชน ได้แก่ การเป็นแหล่งฝึกงานให้นิสิต/นักศึกษาเภสัชศาสตร์

ปัญหาของการให้บริการข้อมูลด้านยาและสุขภาพ 3 อันดับแรก คือ เวลา แหล่งข้อมูล และองค์ความรู้ ซึ่งเภสัชกรชุมชนเสนอแนวทางในการแก้ไข คือ แนะนำผู้ที่ต้องการข้อมูลมาในช่วงเวลาที่ร้านยามีลูกค้าน้อย หรือให้บริการตอบคำถามทางโทรศัพท์ ส่วนแหล่งข้อมูลและองค์ความรู้นั้นเภสัชกรชุมชนต้องการการสนับสนุนจากสถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง